

शासकीय कर्मचार्यांना पदोन्नती संदर्भात
मानीव दिनांक देण्याबाबत....
प्रकरण तपासणी अधिकाराबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन परिपत्रक, क्रमांक-एसआरव्ही-२००२/प्र.क्र.२/२००२/१२,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- ६ जून, २००२.

- वाचा :-
- १) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-१०६४/डी,
दिनांक : २५ फेब्रुवारी, १९६५.
  - २) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-१०६९/डी,
दिनांक : ९ सप्टेंबर, १९६९.
  - ३) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-१०७५/१०
दिनांक : २ एप्रिल, १९७६.
  - ४) शासन जापन, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-१०७९/१२,
दिनांक : २४ ऑक्टोबर, १९७९
  - ५) शासन अधिसूचना, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-१०७६/१२
दिनांक : २१ जून, १९८२
  - ६) शासन जापन, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-१०८२/१२
दिनांक : १४ सप्टेंबर, १९८२.
  - ७) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-१०९३/
प्र.क्र.२/९३/१२ दिनांक : ११ जून, १९९३.
  - ८) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-१०९३/
प्र.क्र.२/९३/१२, दिनांक : १३ डिसेंबर, १९९३.
  - ९) शासन अधिसूचना, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-
१०९४/१/९४/१२, दिनांक : १ जुलै, १९९४.
  - १०) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-१०९५/
प्र.क्र.२९/९५/१२, दिनांक : २२ एप्रिल, १९९६
  - ११) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-२०००/३६२
प्र.क्र.२१/२००१/१२, दिनांक : २९ ऑक्टोबर, २००१.

शासन परिपत्रक

शासन सेवेतील कर्मचारी/अधिकारी यांना ते ज्येष्ठ व पात्र असूनही पदोन्नतीच्या संदर्भात डावलले गेले असल्याचे निश्चित झाले तर त्यांना पदोन्नतीचा मानीव दिनांक देण्याबाबत उपरोक्त आदेशातील तरतुदीनुसार विचार करण्यात येतो. मानीव दिनांक देण्याबाबतची प्रकरणे वर नमूद केलेल्या आदेशांतील तरतुदीनुसार तपासावयाची असतात. तथापि, मानीव दिनांक देण्याच्या प्रकरणामध्ये काही अनियमितता होत असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आल्याने शासनाने संदर्भाधीन

क्र.७ येथील दिनांक ११ जून, १९९३ च्या आदेशान्वये मानीव दिनांक मंजूर करण्याचे सर्व प्राधिकार शासनाकडे घेतले होते. त्यानुसार मानीव दिनांक देण्याबाबतची प्रकरणे मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांनी सामान्य प्रशासन विभाग आणि वित्त विभाग यांच्या परामर्शाने / मान्यतेने निकाली काढणे आवश्यक आहे. प्रशासकीय अधिकाराचे विकेंद्रीकरण करण्याच्या धोरणानुसार अराजपत्रित पदावरील कर्मचाऱ्यांना मानीव दिनांक देण्याबाबतच्या प्रकरणांना मान्यता देण्याचे प्राधिकार विभाग प्रमुखांना / खाते प्रमुखांना प्रदान करण्याची बाब या विभागाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार उपरोक्त शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, दिनांक ११ जून, १९९३ च्या आदेशामध्ये अंशतः सुधारणा करून पुढीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.

"यापुढे गट-ब (अराजपत्रित), गट-क आणि गट-ड संवर्गातील पदांवर पदोन्नतीचे मानीव दिनांक देण्याचे प्राधिकार विभाग प्रमुखांना / खाते प्रमुखांना राहतील. मात्र सदर विभाग प्रमुख / खाते प्रमुख मंत्रालयाच्या सचिव दर्जाचे अधिकारी असणे बंधनकारक राहिल. जे विभाग प्रमुख / खाते प्रमुख सचिव दर्जाचे नसतील त्यांच्या नियंत्रणाखालील वरील संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना मानीव दिनांक प्रदान करण्याचे प्राधिकार संबंधित मंत्रालयीन विभागाच्या सचिवांना राहतील. मात्र गट "अ" व "ब" या राजपत्रित संवर्गातील अधिकाऱ्यांना मानीव दिनांक प्रदान करताना पूर्वीप्रमाणेच सामान्य प्रशासन विभाग आणि वित्त विभाग यांची मान्यता घेणे आवश्यक राहिल."

२. कर्मचाऱ्याला ज्या पदाचा मानीव दिनांक द्यावयाचा आहे त्या पदावर त्याला प्रत्यक्ष पदोन्नती मिळणे आवश्यक आहे. परंतु सेवेमध्ये असताना त्याला जर प्रत्यक्ष पदोन्नती मिळाली नाही तर पदोन्नतीचा मानीव दिनांक देतांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ मधील नियम ३२ मधील तरतूदी शिथिल करणे आवश्यक ठरते. अशा प्रकरणी मात्र पूर्वीप्रमाणेच सामान्य प्रशासन विभाग आणि वित्त विभाग यांची मान्यता घेणे आवश्यक राहिल. या अनुषंगाने आणखी नमूद करण्यात येते की, मानीव दिनांकाची प्रकरणे सर्वसाधारणपणे ज्या कारणांमुळे उद्भवतात ती कारणे सोबतच्या परिशिष्ट - अ मध्ये दिलेली आहेत. ती विचारात घेऊन मानीव दिनांकाची प्रकरणे उद्भवणार नाही याची दक्षता शासनाच्या सर्व विभागांनी व विभाग प्रमुखांनी घ्यावी. अशी दक्षता घेऊनही मानीव दिनांक देण्याची प्रकरणे उद्भवल्यास त्या प्रकरणाची तपासणी/उपरोक्त आदेशातील तरतूदी आणि सोबतच्या परिशिष्ट - ब मधील मुद्दे विचारात घेऊन करावी व त्यांची पूर्तता होत असल्यास मानीव दिनांक प्रदान करण्यास परिच्छेद १ मधील प्राधिकारांतर्गत मंजूरी देण्यात यावी.

३. शासन अधिसूचना, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-१०७६/१२, दिनांक २१ जून, १९८२ अन्वये ज्येष्ठता विनियम चिहित करण्यात आले आहेत. त्यामधील नियम ५ (१) (५) व (७) मध्ये आवश्यक ती सुधारणा करण्याची कार्यवाही स्वतंत्रपणे करण्यात येईल.

४. उपरोक्त परिपत्रक वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक :-३८२/सेवा-३, दिनांक ३० एप्रिल, २००२ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Prakash Lokhande

प्रकाश लोखंडे

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई,
मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
मंत्रालयीन विभागांचे सर्व अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/सचिव,
सर्व मंत्रालयीन विभाग,
वित्त विभाग/सेवा-३,

- * प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई,
  - * प्रबंधक, लोकआयुक्त व उपलोकआयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
  - * सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
  - * सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानसभा), मुंबई.
  - * सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधान परिषद), मुंबई,
  - * सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, नवीन प्रशासकीय भवन, मंत्रालय, मुंबई,
  - * महालेखापाल-१ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र मुंबई,
  - * महालेखापाल-२ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र नागपूर,
  - * महालेखापाल-१ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र मुंबई,
  - * महालेखापाल-२ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र नागपूर
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
मुख्य लेखा परीक्षक (निवासी लेखे) कोकण भवन, नवी मुंबई,
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
मंत्रालयीन विभागाच्या अखत्यारीतील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,
सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने,
निवड नस्ती
- * पत्राने.

(शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र.एसआरव्ही-२००२/प्र.क्र.२/२००२/१२
दिनांक ६ जून, २००२ सोबतचे परिशिष्ट)

परिशिष्ट - अ

मानीव दिनांक देण्याची प्रकरणे उद्भवण्याची कारणे

- (१) गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शिरे वेळेवर न कळविणे; त्यांची वस्तुनिष्ठ प्रतवारी न होणे; विभागीय पदोन्नती समितीच्या बैठकीच्या वेळी अद्ययावत गोपनीय अहवाल उपलब्ध नसणे व त्यामुळे त्यांची प्रकरणे खुली ठेवणे.
- (२) सेवाज्येष्ठता यादी अद्ययावत नसणे; शिवाय सर्व अधिकाऱ्यांना/कर्मचाऱ्यांना सेवाज्येष्ठता यादी वेळीच उपलब्ध न झाल्यामुळे अधिकारी/कर्मचारी यांना सेवा ज्येष्ठता यादीतील त्यांचे स्थान माहित नसणे.
- (३) विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण / अनुत्तीर्ण झाल्याच्या कारणास्तव तसेच उत्तीर्ण होण्यापासून सूट मिळाल्यानंतर परीक्षा नियमांनुसार सेवाज्येष्ठता यादीत वेळीच सुधारणा न करणे.
- (४) मागासवर्गीयांच्या पदोन्नती संदर्भातील आरक्षण धोरणाची काटेकोरपणे अंमलबजावणी न करणे.
- (५) पदोन्नतीसाठी विचार करताना विभागीय चौकशी प्रलंबित असणे; काही कालावधीनंतर विभागीय चौकशीचा निर्णय घेऊन त्यामध्ये निर्दोष सूटणे वा किरकोळ शिक्षा होणे.
- (६) पदोन्नतीसाठी विचार झालेला असताना अधिकारी / कर्मचारी निलंबित असणे व त्यानंतर तो अंशतः किंवा पूर्णतः दोषमुक्त होणे.
- (७) भ्रष्टाचार/ लाचलुचपत प्रकरणी न्यायालयात गुन्हा दाखल असल्याने पदोन्नती न देणे व निर्दोष सुटल्यानंतर मानीव दिनांक देणे.
- (८) निवडसूच्यांना आयोगाची मान्यता न घेणे; परिणामी दीर्घकाळ पदोन्नती तात्पुरत्या स्वरूपात चालू राहणे - पदोन्नत्या नियमित झाल्याशिवाय मानीव दिनांकाचा विचार करणे शक्य नसते.
- (९) पदोन्नतीच्या नियमित कोटयाखेरीज नामनिर्देशनाकरिता असलेल्या कोटयातील पदांवर पदोन्नत्या दिल्या जातात व भविष्यात पदोन्नतीसाठी उपलब्ध होणा-या पदांवर त्या समायोजित केल्या जात नाहीत.

(शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र.एसआरएच-२००२/प्र.क्र.२/२००२/१२,
दिनांक ६ जून, २००२ सोबतचे परिशिष्ट)

परिशिष्ट - ब

मानीव दिनांक देण्याबाबतच्या प्रस्तावाची तपासणी करताना लक्षात घ्यावयाचे मुद्दे.

- १) सेवाकनिष्ठ कर्मचा-यास पदोन्नती देण्यात आली, त्यावेळी संबंधित कर्मचा-यांचा कोणत्या कारणास्तव विचार झालेला नाही. यास जबाबदार वगेण व त्याविरुद्ध करावयाची कार्यवाही.
- २) अर्जदाराचे निवडसूचीच्यावेळी अस्तित्वात असलेल्या सेवाज्येष्ठता यादीतील स्थान. त्यास सेवाकनिष्ठ (पदोन्नतीसाठी आरक्षण असल्यास त्याच्या आधारे) असलेल्या त्याच्या प्रवर्गातील कोणत्या कर्मचा-यास नियमित पदोन्नती दिली आहे.
- ३) सेवाकनिष्ठ कर्मचा-यास पदोन्नती देण्यात आली त्या दिनांकास (निवडसूचीत) अर्जदार गोपनीय अहवाल व इतर आवश्यक त्या अटीनुसार पदोन्नतीस पात्र आहे किंवा कसे ? याबाबतची पात्रता विभागीय पदोन्नती समितीमार्फत तपासून घेण्यात यावी व ते जर पदोन्नतीस पात्र ठरले तरच मानीव दिनांक देण्यात यावा.
- ४) मानीव दिनांक हा एकास - एक तत्वावर देण्यात यावा.
- ५) ज्या निवडसूचीच्या आधारे ज्या प्रवर्गाच्या कर्मचा-यास / अधिकारी-यास मानीव दिनांक देण्यात आला आहे, त्या प्रवर्गाच्या सर्वात सेवाकनिष्ठ कर्मचा-याचे नाव संबंधित निवडसूचीतून कमी करून, पुढील निवडसूचीत रिक्त पदे व त्या प्रवर्गाच्या वाट्याला येणा-या पदांमध्ये प्रमाणात समावेश करणे आवश्यक असते.